

Protokolli kantava otsuse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 kinnitamine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Ühtekuuluvuspoliitika fondidest ehk Euroopa Sotsiaalfondist (edaspidi *ESF*), Euroopa Regionaalarengu Fondist (edaspidi *ERF*), Ühtekuuluvusfondist (edaspidi *ÜF*), ERF REACT-EU-st ja ESF REACT-EU-st kavandatud investeeringute elluviimiseks on „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavas 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) kokku lepitud toetatavad valdkonnad, eesmärgid, oodatavad tulemused ja rahastatavad tegevused.

Eelnõuga kiidetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (OJ L 231, 30.06.20212, lk 159–706) (edaspidi *ühissätete määrus*) artikli 24 lõike 1 ja perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 3 lõike 2 alusel heaks täiendatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021-2027“.

Rakenduskava, mis kinnitati Euroopa Komisjoni poolt 4. oktoobril 2022, muudatused põhinevad ministeeriumite sisendil perioodi 2021–2027 rahastamisvahendite planeerimisel ja rakendamisel. Muudatus ei puuduta Euroopa Liidu toetuse kogueelarvet, mis on Eesti jaoks eraldatud, kuid sisaldab endas eelarvelisi korrigeerimisi poliitikaeesmärkide siseselt.

Muudatused on mitteametlikult läbi räägitud Euroopa Komisjoniga. Ühissätete määruse artikli 40 lõike 2 punkt d kohaselt nõutav rakenduskava seirekomisjoni (kirjalik) hääletus rakenduskava muudatuste heakskiitmiseks eelnes valitsuses kinnitamisele.

Seletuskirjas antakse ülevaade olulisematest muudatustest ja nende põhjustest. Muudatused on leitavad seletuskirja lisast 2, milleks on heakskiitmiseks esitatud rakenduskava eelnõu koos jälitatud muudatustega. Samuti on muudatused tehtud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ Lisa 2 „Õiglase ülemineku territoriaalne kava“, mis on jälitatud muudatusena lisa 3 dokumendis.

Rakendamise senise edenemise, tänaste väljakutsete ja rakenduskava jätkuva asjakohasuse analüüsimiseks on liikmesriikidel kohustus läbi viia "Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021-2027" vaheülevaatus. Protsessi tulemusena valmis dokument, mis analüüsib senist toetuste kasutamist, rakenduskava asjakohastust ning samuti on välja toodud ettepanekud rakenduskava muutmiseks. Vaheülevaate dokument on taustainfoks muutmissettepanekutele. Vaheülevaate dokumendiga saab tutvuda Rahandusministeeriumi veebilehel: [Ülevaade välistoetustest ja programmidest | Rahandusministeerium](#)

Seletuskirja koostas Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna nõunik Kaisa Tähe (kaisa.tahe@fin.ee, 5307 0942); eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (virge.aasa@fin.ee, telefon 5885 1493).

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõuga kinnitatakse ühissätete määruse artikli 24 lõike 1 ja perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 3 lõike 2 alusel „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“.

3. Eelnõu sisu

3.1. Eelnõu otsusepunktiga 1 kinnitab Vabariigi Valitsus Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027.

Rakenduskava muudatused

Rakenduskava 2021–2027 toetuste rakendamise senise edenemise ja tänaste väljakutsete valguses on ilmnunud kitsaskohad, mis vajavad täpsustamist või muudatusi, et rakenduskavas seatud eesmärgid tähtaegselt täita. Muudatus ei puuduta Euroopa Liidu toetuse kogueelarvet, mis on Eesti jaoks eraldatud, kuid sisaldab endas eelarvelisi korrigeerimisi poliitikaeesmärkide siseselt. Muudatuspakett on Euroopa Komisjoniga mitteametlikult läbi räägitud.

Kokkuvõtte rakenduskavas ja selle lisas 2 Õiglase ülemineku territoriaalne kava tehtavatest muudatustest:

Sisulised muudatused

Poliitikaeesmärk	Muudatuse asukoht rakenduskavas	Muudatuse sisu
Nutikam Eesti	Lk 29	Sekkumiste peatükis muudetakse lõiku 2.3, mis puudutab tipptasemel teadmiste ja teadustaristu teenuste pakkumise parandamist era- ja avaliku sektori nõudlusest tulenevate vajaduste rahuldamiseks. Muudatusega loobutakse toetatavate tegevuste piiramisest teaduse tippkeskustega, võimaldades ka teiste tippteaduse tulemuste väärindamist.
Nutikam Eesti	Tabel 2, lk 31	Lisatakse uus tippteaduse ja taristute sekkumise väljundnäitaja PSO46 „Väljatöötatud teenused, tooted või rakendused“, mõõtühik on nende arv ja sihtväärtus aastaks 2029 on 60.
Nutikam Eesti	Tabel 3, lk 32	Rakenduskava kohaselt on sekkumise tulemusnäitajaks praegu PSR03 „Tippkeskuste ja teadustaristute teenuste pakkumisest saadud tulu“. Kuna toetuse andmise tingimuste väljatöötamine on erinevatel põhjustel viibinud, siis lõppevad toetatavad projektid alles vahetult enne rakendusperioodi lõppu ning tuluni jõudmine perioodi lõpuks on ebatõenäoline. Olemasolev tulemusnäitaja eemaldatakse ja selle asemel võetakse kasutusele tulemusnäitaja PSR45 „Kasutusele võetud teenuste, toodete ja rakenduste arv“ (välja töötatud teenustest, toodetest ja rakendustest), mõõtühikuks on arv ning sihtväärtuseks aastaks 2029 on 30. Näitajat mõõdetakse järelaruannetega.
Nutikam Eesti	Tabel 4, lk 33	Tipptasemel teaduse ja teadustaristu teenuste sekkumise (sekkumisvaldkonna kood 028) ERF toetuse eelarve on 24 000 000. Ettepanek vähendada teenuste meetme EL osa eelarvet 14 000 000 euron. Ülejäänud abikõlblik summa läheb sekkumise „T&A rahvusvahelistumise toetamine: ühendumine rahvusvahelise teadmiste turuga“ alla tulevaste (ja olemasolevate) Teamingute kaasrahastamiseks. Seega ümber tõstatav osa rakenduskava sekkumisvaldkondade tabelis on 10 000 000 eurot (väheneb rida koodiga 028 ja suureneb rida koodiga 012).
Nutikam Eesti	Leheküljed 33-35	Ettevõtetele on kujundatud täiendavad toetused, mille abil välja töötada ja kasutusele võtta tarkvarad, mis on eelduseks digiriigi lahendustega liidestamisele ning andmete automatiseeritult riigile

		edastamisele.
Nutikam Eesti	Tabel 8, lk 36	Ühte näitajasse PSO04 „Uued või uuendatud digiteenused, -tooted ja -protsessid“ panustavat sekkumist viiakse ellu kahe toetuse abil: ettevõtja digitaliseerimise teekaardi toetus ja turismisektori tarkvarade liitumis- ja liidestamistoetus. Ettevõtja digitaliseerimise teekaardi toetuse sihttaseme arvestamisel on lähtutud näitajasse panustavatele projektidele kavandatud toetuse kogusummast ning projekti maksumusest. 2029. a valmivad 50 uut või uuendatud digiteenust, -toodet ja -protsessi. Turismisektori tarkvarade liitumis- ja liidestamistoetusega panustatakse 2029. a sihttaseme täitmisesse maksimaalselt 100 ühikuga. Kokku mõlema toetuse peale 150. Kui siia juurde lisada veel sekkumise „Digilahenduste ja uuenduste väljatöötamine ja kasutuselevõtt avalikus sektoris“ 90 ühikut, siis kogu PSO04 2029. a saavutustase on 240 teenust.
Nutikam Eesti	Tabel 15, lk 39	Metoodika kohaselt uute ettevõtete ellujäämismäär Starditoetuse puhul on 65%. Kuna starditoetust antakse eeldatavalt kokku ca 250 alustavale ettevõtjale, siis tulemusnäitaja RCR17 „Uued ettevõtjad, mis endiselt tegutsevad“ sihttasest on sellest tulenevalt vaja vähendada. Võttes seda arvesse on realistlik saavutustase 160 ettevõtet.
Nutikam Eesti	Tabel 21, lk 43	Risk „tegelik turuvajadus meetmete vastu on mõnevõrra erinev ning see toob kaasa näitajate sihttasemete või omafinantseeringu osakaalu mittetäitmise“ realiseerus. Eeldus, et VKEdel suunatud koolitusprogrammides osaleb keskmiselt 3 töötajat ühest ettevõttest osutus valeks. 2024. aasta 10 kuu andmete põhjal maakondlike arenduskeskuste (MAK) koolitustel osalejatest on 80% mikroettevõtted. Ühest ettevõttest osaleb keskmiselt 1.2 töötajat. Väljundnäitajaks planeeritud 7900 ettevõtja kohta on seetõttu põhjendatud planeerida osalema koolitustel 9480 töötajat. Uus sihttase vastab ka täpsemalt tänasele reaalsele koolituste turuhinnale ning võimaldab pakkuda osalejate võimalusi minna oskuste omandamisega rohkem süvitsi.
Nutikam Eesti	Tabel 26, lk 46	Sisendhinna tõusu ja kõrge inflatsiooni tõttu ei ole võimalik olemasoleva eelarvega ehitada 200 5G masti. Ettepanek on väljundnäitaja PSO06 „Rajatud 5G mastid“ vähendada 125-le.
Nutikam Eesti	Tabelid 26 ja 27, lk 46	Algsed ülikiire lairibaühenduse väljundnäitajate sihttasemete arvutused põhinesid eeldusel, et toetus ühe aadressi ühendamiseks on maksimaalselt 3000 eurot. Pärast rakenduskava kinnitamist on üldine hinnakasv olnud arvatust kiirem ning toetusmeetme väljatöötamise konsultatsioonidel on sideettevõtjate tagasiside põhjal otsustatud tõsta maksimaalset toetust ühele aadressile 4500 euroni. Algsed tulemusnäitajaid on vähendatud proportsionaalselt väljundnäitajatega võttes aluseks senised keskmised lairibaühenduse tellijate osakaalud nendest, kellele on rajatud juurdepääs lairibaühendusele.
Rohelisem Eesti	Tabel 32, leheküljed 50-51	Väljundnäitajate sihtväärtuseid ja vahe-eesmärke on vaja muuta, sest algsed eeldused osutasid ekslikuks korterelamute rekonstrueerimise keskmise hinnataseme osas. Ehituse hinnad on oluliselt kallinenud võrreldes 2021-2027 perioodi planeerimise faasis sätestatud näitajate sihtväärtustega. Algselt eeldatud 350 000 euro asemel on 2023. a läbi viidud taotlusvooru andmetele tuginedes ühe korterelamu rekonstrueerimise keskmine toetus 540 000 eurot, järgnevates voorudes võib eeldada kallinemise kasvu. Uute näitajate sihtväärtuste arvutuste juures on kasutatud 2023 a. korraldatud taotlusvooru toetatud projektide andmestikku 157 korterelamu kohta. Vastu on võetud otsus minna näitajate mõõtmisel tegelike tulemuste raporteerimiselt arvestuslike tulemuste raporteerimisele. Uute

		<p>näitajate sihtväärtuste arvutuste juures on seda arvestatud. Korterelamute rekonstrueerimise juures võetakse kasutusele FNLC skeem, mis põhineb samuti arvestuslike tulemuste raporteerimisel. Arvestuslikule raporteerimisele üleminek viib rakenduskavas ja FNLC skeemis kasutusel olevad näitajate andmed sarnastele meetoodilistele alustele.</p> <p>Näitaja RCO18 uueks sihtväärtuseks 14 000 eluruumi ja vahe-eesmärgiks 2024 a. 460 eluruumi. Näitaja PSO07 uueks sihtväärtuseks 1 200 eluruumi ja vahe-eesmärgiks 2024 a. 30 eluruumi.</p>
Rohelisem Eesti	Tabel 33, lk 51	<p>Tulemusnäitajate baasväärtuseid ja sihtväärtuseid on vaja muuta, sest algsed eeldused osutusi ekslikuks korterelamute rekonstrueerimise keskmise hinnataseme osas ja selle tulemusel muutub oluliselt rekonstrueeritavate eluruumide arv, mis omakorda avaldab ka mõju tulemusnäitajate baasväärtustele ja sihtväärtustel.</p> <p>Sarnaselt uutele väljundnäitajate sihttasemetele on uute tulemusnäitajate baasväärtuste ja sihtväärtuste arvutamisel aluseks võetud 2023 a. toimunud taotlusvooru andmestik 157 toetatud korterelamu kohta ning nende projektide keskmine tulemusnäitajate baasväärtus ja eelduslik sihtväärtus.</p> <p>Vastu on võetud otsus minna näitajate mõõtmisel tegelike tulemuste raporteerimiselt arvestuslike tulemuste raporteerimisele. Uued näitajate sihtväärtuste arvutuste juures on seda arvestatud. Korterelamute rekonstrueerimise juures võetakse kasutusele FNLC skeem, mis põhineb samuti arvestuslike tulemuste raporteerimisel. Arvestuslikule raporteerimisele üleminek viib rakenduskavas ja FNLC skeemis kasutusel olevad näitajate andmed sarnastele meetoodilistele alustele. Tulemusnäitaja RCR26 uus baasväärtus on 228 000 MWh/aastas ja uueks sihtväärtuseks 146 000 MWh/aastas. Näitaja RCR29 jaoks on uus baasväärtus 39 000 tonni CO₂ ekv/a ja uueks sihtväärtuseks 31 000 tonni CO₂ ekv/a.</p>
Rohelisem Eesti	Tabel 56, lk 66	<p>Investeeringute kavade kinnitamise ja avatud taotlusvooru läbiviimise järgselt on selgunud, et tulemusnäitaja RCO58 „Toetatav sihtotstarbeline jalgrattataristu“ sihttasel on vaja tõsta. Tallinn, Tartu ja Pärnu on otsustanud toetada prognoositust suuremas mahus jalgrattataristu projekte neile määratud eelarve ulatuses ning ka avatud taotlusvooru kaudu on lisandunud prognoositust rohkem jalgrattataristu projekte, mis panustavad näitaja RCO58 täitmisse. Lisaks, algsed sihttaseme seadmise eeldused osutusi ekslikuks. Kinnitatud investeeringute kavade alusel ja avatud taotlusvoorude tulemuste alusel eeldame oluliselt madalamat kulu km kohta, mistõttu on võimalik toetada suuremas mahus jalgrattataristu rajamist.</p>
Ühendatum Eesti	Lk 68	<p>Tallinn-Lelle raudteelõigu raudtee läbilaskevõime suurendamise ja rekonstrueerimise projekt vajab ümberstruktureerimist seoses rekonstrueerimistööde hinna tõusuga.</p> <p>Projekti rekonstrueerimise osa jätkamiseks oli toetuse saajal vaja projekti läbilaskevõime suurendamise osa vahendid suunata rekonstrueerimisse, lisaks võeti laenu. Kliimaministeerium ja toetuse saaja AS Edelaraudtee on otsustanud projekti läbilaskevõime osa suurendamist mitte teostada. Otsus ei mõjuta väljund- ja tulemusnäitajate sihttasemeid erinevate raudtee projektide üleselt.</p> <p>Täiendavad tööd oleksid teostatavad täiendava laenu abil ja</p>

		mõjutaksid raudtee kasutustasu ja tõstaksid piletihindu ebamõistlikult. Hetkel ja lähitulevikus ei ole võimalik lisada projekti täiendavaid vahendeid muul kujul kui laen.
Sotsiaalsem Eesti	Tabelid 109 ja 110, lk 96	Muuta rakenduskava tabelis 109 väljundnäitaja PSO36 „Lõimumisvaldkonna keeleõpet toetavates tegevustes osalejate arv“ 2029.a sihttase 6200-lt 10866-le ning tabelis 110 tulemusnäitaja PSR30 „Lõimumisvaldkonna keeleõpet toetavate tegevuste läbinute arv“ 4960-lt 8693-le. Antud näitajate sihttasemete arvutamisel tugineti struktuurifondide perioodi 2014–2020 sarnaste tegevuste kogemusele, kuid käesoleval SF perioodil on osalejate huvi ja vajadus keeleõpet toetavates tegevustes osalemiseks kasvanud. Seda mõjutab oluliselt muutunud sisserände olukord (Venemaa Föderatsiooni sõjalisest agressioonist Ukraina vastu saabunud sõjapõgenikud), kui ka eesti keelsele õppele üleminek (haridustöötajad). Projektitegevuste käivitamisperioodil viidi ellu mitmeid keeleõpet toetavaid tegevusi, mis olid oma olemuselt lühiajalised, mistõttu tegevustes osalenute osaluskindade arv oli kõrge.
Sotsiaalsem Eesti	Lk 98	Teeme ettepaneku rakenduskavast välja võtta tegevused, mille rahastamine on täiel määral võimalik muudest allikatest - sotsiaalvaldkonna õppeprogrammid, mis hõlmavad formaalharidust, täiendusõpet, töökohapõhist õpet; kvalifikatsiooninõuete kehtestamine; õppekavade täiendamine; täiendusõppesüsteemide väljatöötamine; sotsiaalhoolekandesektori töökohtade populariseerimine. Sotsiaalministeerium on saanud rahastuse pikaajalise hoolduse tööjõu kvalifikatsiooni parandamiseks ja uute töötajate koolitamiseks läbi Haridus- ja teadusministeeriumi tegevuste ning Šveitsi-Eesti koostööprogrammist (6,5 miljonit eurot). Rakenduskava planeerimisel Šveitsi-Eesti koostööprogramm veel kinnitatud ei olnud ja kokkulepped Haridus- ja teadusministeeriumiga ei olnud sõlmitud.
Inimestele lähedasem Eesti	Tabel 152, lk 123	Väljundnäitaja RCO01 „Toetatavad ettevõtjad“ 2029. aasta sihtväärtus oli alaprognoositud tulenevalt puudulikkusest infost ettevõtjate huvi osas osaleda projektides. Uus sihtväärtus 1010.
Inimestele lähedasem Eesti	Tabel 152, lk 123	Väljundnäitaja RCO04 „Mitterahalist toetust saavad ettevõtjad“ 2029. aasta sihtväärtus oli alaprognoositud tulenevalt puudulikkusest infost ettevõtjate huvi osas osaleda projektides. Mitterahalist toetust saavate ettevõtjate arv esimese vooru andmete alusel ületas kordades prognoositu. Uus sihtväärtus 1000.
Inimestele lähedasem Eesti	Tabel 153, lk 124	Võrreldes alge eeldusega on tänaseks läbi viidud sekkumise „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“ 1. taotlusvooru projektide tulemusena ettevõtjate panus märgatavalt väiksem, vaid 5 mln eurot ehk ca 27% planeeritud sihttasemest. Kuna majanduskeskkond on halvenenud võrreldes 1. vooru väljakuulutamise ajaga, siis ei ole põhjust eeldada, et ettevõtjate panus teises voorus on suurem. Tulemusnäitaja RCR02 „Erasektori investeeeringud, mis täiendavad avaliku sektori toetust“ Uus sihttase 5 mln.
Inimestele lähedasem Eesti	Tabel 153, lk 124	Risk "kohalikel omavalitsustel ei pruugi olla huvi ja ressursse teenusvõrgustike uuendamise analüüsimiseks, disainimiseks ja rakendamiseks" realiseerus. Esimeses voorus esitati kokku 41 projekti, millest vaid 5 panustavad tulemusnäitajasse PSR38 „Projektide arv, milles uuendatud korraldusega teenustega seotud pinnakasutus või halduskulud vähenevad vähemalt 20%“. Teine voor avati 2024.a. neile10-le maakonnale, kes ei kasutanud maakonnale eraldatud toetussummat ära. Ka teises lisavoorus ei ole põhjust oodata rohkemat hulka projekte panustama PSR38-sse. Uus sihttaset 9.

Inimestele lähedasem Eesti	Tabel 153, lk 124	2024. lõpu seisuga on rahastatud projektidest kasu saamas juba 398 organisatsiooni, mille alusel võib eeldada tulemusnäitaja PSR37 „Integreeritud projektidest kasu saanud organisatsioonide arv“ olulist üle täitmist perioodi lõpuks. Risk „võib tulla eeldatust rohkem projektidest kasu saavaid organisatsioone“ realiseerus. 2. voorus on oodata sama palju projekte, kui esimeses. Seetõttu on vajalik rakenduskavas sihttaset korrigeerida. 2024. a oktoobri seisuga toetust saanud projektide põhjal on 3 kordne üle täituvus Sihttaset tõsta – 644 kasu saanud organisatsiooni: 1) 21.5.2.11 Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond – 360 2) 21.5.2.12 Kätesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused – 100 3) 21.5.2.13 Kohalike omavalitsuste parem suutlikkus –184 (ei muuda) Uus tulemusnäitaja sihttase 644
Õiglase üleminek	Lk 126; Õiglase ülemineku territoriaalne kava lk 13 ja leheküljed 22-23	Sekkumist „Kaugkütte lahtisidumine põlevkivist“ ei ole võimalik ellu viia, sest kohalikud soojatootjad on otsustanud hankeprotsessis mitte osaleda. Vastavalt 10.02.2025 toimunud Õiglase ülemineku juhtkomisjoni otsusele planeeritakse vahendid suunata meetmesse 21.6.1.1 „Ida-Viru ettevõtluse investeringute toetus (sh tööstus)“.
Õiglase üleminek	Tabel 158, lk 128	14.11.2024 seisuga rahastatud projektide otsuste järgi on sihttaseme eesmärgid seatud kokku 93 ettevõtjat (Narva tööstusinkubaator: 15, Jõhvi loometööstusinkubaator: 44, Jõhvi digi- ja multimeediainkubaator: 34). Sihttaset on vajalik tõsta. Projekteerimise käigus võib midagi muutuda, seetõttu teeme riskide maandamiseks panna veidi madalam uus sihttase. Ettepanek seada väljundnäitaja RCO15 „Loodud ettevõtlusinkubatsiooni võime“ uueks sihttasemeks 85 ettevõtjat
Õiglase üleminek	Tabel 158, lk 128; Õiglase ülemineku territoriaalne kava tabel 1, lk 19	Väljundnäitajat RCO22 „Lisandunud võimsus taastuenergia tootmiseks“ kavatseti kasutada sekkumise juures „Kaugkütte lahtisidumine põlevkivist“. Kuna sekkumist ei ole võimalik ellu viia, ei ole indikaatorit enam vaja.
Õiglase üleminek	Tabel 159, lk 128	14.11.2024 seisuga on rahastatud projektide sihtmäär 247 381 997 eurot ja tegelik saavutusmäär 28 313 980 eurot. Ületamine tuleb asjaolust, et mõnes projektis on tegemisel väga suured erainvesteeringud. Teeme ettepaneku seada tulemusnäitaja RCR02 „Erasektori investeeringud, mis täiendavad avaliku sektori toetust“ uueks sihttasemeks 340 000 000.
Õiglase üleminek	Tabel 159, lk 129; Õiglase ülemineku territoriaalne kava tabel 2, lk 19	Tulemusnäitaja RCR29 alg- ja sihttaseme vähendamise põhjuseks on asjaolu, et sekkumine „Kaugkütte lahtisidumine põlevkivist“ võetakse rakenduskavast välja ja antud väärtused ei panusta enam tulemusnäitajasse. Alles jäävad väärtused, mida kasutatakse sekkumisega „Korterelamute rekonstrueerimine Ida-Virumaal“.
Õiglase üleminek	Tabel 160, lk 129	Sekkumist „Kaugkütte lahti sidumine põlevkivist“ ei ole võimalik ellu viia. Sekkumise eelarve väheneb 5 000 000 võrra. Vastavalt 10.02.2025 toimunud Õiglase ülemineku juhtkomisjoni otsusele planeeritakse vahendid suunata meetmesse 21.6.1.1 „Ida-Viru ettevõtluse investeringute toetus (sh tööstus)“. Sekkumise eelarve suureneb 5 000 000.
Õiglase üleminek	Tabel 158, lk 127; Õiglase ülemineku territoriaalne kava tabel 1, lk 19	Muudatusega suurendatakse väljundnäitaja RCO01 „Toetatavad ettevõtjad (nende hulgas: mikro-, väikesed, keskmise suurusega ja suured ettevõtjad)“ toetatavate ettevõtete arvu 90 ettevõtte võrra. Lisanduvad 21.6.1.4 Ida-Viru inkubatsiooniteenuste programmis osalevad alustavad ettevõtjad. Kavandatud on 100 inkubatsiooniteenuste programmis osalejat, kuid eelduslikult võib

		ca 10% kasusaajatest kattuda meetme tegevuses 21.6.1.4 „Ida-Viru ettevõtluse teadmusmahukuse suurendamise toetus: teadusvõimekuse pakkumise arendamine Ida-Virumaal TA-võrgustiku loomiseks“ osalejatega. Seetõttu suurendatakse 228+100x0,9=318.
Õiglane üleminek	Tabel 158, lk 128; Õiglase ülemineku territoriaalne kava tabel 1, lk 19	Muudatusega suurendatakse väljundnäitaja RCO04 „Mitterahalist toetust saavad ettevõtted“ arvu 90 ettevõtte võrra. Lisanduvad 21.6.1.4 Ida-Viru inkubatsiooniteenuste programmis osalevad alustavad ettevõtjad. Kavandatud on 100 inkubatsiooniteenuste programmis osalejat, kuid eelduslikult võib ca 10% kasusaajatest kattuda meetme tegevuses 21.6.1.3 „Ida-Viru ettevõtluse teadmusmahukuse suurendamise toetus: teadusvõimekuse pakkumise arendamine Ida-Virumaal TA-võrgustiku loomiseks“ osalejatega. Seetõttu suurendatakse 150+100x0,9=240.
Lisa 2	Uus lisa	Kuludega sidumata rahastuse (<i>financing not linked to costs</i> ehk FNLC) kulude hüvitamise viisi meetodi üksikasjalik kirjeldus koos määratletud tingimuste ja tulemustega, mida Eesti kavatseb kasutada sekkumisel „Korterelamute rekonstrueerimine“ (meede 21.2.1.1).
Lisa 2	Uus lisa	Kuludega sidumata rahastuse (<i>financing not linked to costs</i> ehk FNLC) kulude hüvitamise viisi meetodi üksikasjalik kirjeldus koos määratletud tingimuste ja tulemustega, mida Eesti kavatseb kasutada sekkumisel „Väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrgu ehitamine“ (meede 21.1.5.11)

Tehnilised (sh eelarvelised) muudatused

Poliitikaeesmärk	Muudatuse asukoht rakenduskavas	Muudatuse sisu
Nutikam Eesti	Tabel 1, lk 12	Teaduse tippkeskuste teenuste nimetamine on antud juhul liiga kitsas vaade. Eestis tehakse tippteadust mitmes erinevas valdkonnas ja Eesti teadlased kuuluvad mitmes valdkonnas Euroopa ja maailma tippu. Samas ei tehta tippteadust ainult teaduse tippkeskustes.
Nutikam Eesti	Lk 35	Digiriigi valdkond liigub Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist Justiits- ja Digiministeeriumisse.
Sotsiaalsem Eesti	Tabel 114, lk 97	Kõik Kultuuriministeeriumi sekkumised panustavad ESF+ teisele valdkonna sekkumiskoodi 05 (mittediskrimineerimine). Sekkumise „Lõimumist edendavate kogukondlike tegevuste toetamine“ väljatöötamisel täpsustus sekkumise eesmärk ja tulemus, mistõttu panustatakse enam koodi 05 (mittediskrimineerimine) kui koodi 08 (kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse suurendamine). Sekkumise eesmärgiks on suurendada uussisserändajate, eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste ning tagasipöördujate osalemist kogukondlikes tegevustes. Sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks on tähtis, et kogukondlik tegevus hõlmaks laialdaselt kõiki ühiskonnarühmi. Tähelepanu pööratakse keelepõhise ja ruumilisest eraldatusest tingitud ebavõrdsuse vähendamisele.
Inimestele lähedasem Eesti	Tabel 148, lk 119	Tulenevalt linnapiirkondade tegevuskavadesse valitud projektidest suurendada sekkumiskategooria 079 eelarvet seniselt 4 mln eurolt 8 mln euron. Sekkumiskategooria 018 eelarvet vähendada seniselt 8 mln eurot 4 mln euron.
Inimestele lähedasem Eesti	Tabel 154, lk 124	Vastavalt Euroopa Komisjoni ettepanekule korrigeerime sekkumiskategooriate eelarveid arvestades eeldatavat toetuste jagunemist: sekkumisvaldkond 169 väheneb 43 890 000 euro võrra kuni 40 mln euron; sekkumisvaldkond 158 suureneb 6 mln euro võrra kuni 70 mln euron. Lisanduvad uued sekkumisvaldkonnad:

		24 summas 26 mln eurot; 26 summas 11 890 000 eurot.
Õiglane üleminek	Tabel 160, lk 129	Sekkumise 21.6.1.5 „Ida-Virumaa VKEde investeeringute, toote- ja protsessiarenduse toetamine“ eelarvet vähendatakse 82 619 euro võrra (sekkumiskoodilt 027) ja suunatakse jäägina sekkumise 21.6.1.1 „Ida-Viru ettevõtluse investeeringute toetus (sh tööstus)“ eelarvesse (sekkumiskoodile 010), mis võimaldab täiendavat projekti rahastada. Muudatus on tingitud asjaolust, et meetme 21.6.1.5 all on projektid rahastatud ja meetme eelarve jääki pole täiendavalt meetme siseselt kuhugi suunata, samas, kui meetmes 21.6.1.1 on rahastamiskõlblikuks hinnatud kaks projekti, mis ootavad vabasid vahendeid rahastamisotsuse tegemiseks. Sekkumiskood 010 suureneb 82 619 euro võrra 69 582 619 euroni; sekkumiskood 027 väheneb 82 619 euro võrra 2 917 381 euroni.

3.2. Eelnõu otsusepunkti 2 kohaselt esitab Rahandusministeerium rakenduskava Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks.

3.3 Eelnõu otsusepunkti 3 kohaselt esitab Rahandusministeerium rakenduskava Riigi Tugiteenuste Keskusele struktuurivahendite veebilehel avalikustamiseks peale selle kinnitamist Euroopa Komisjoni poolt.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu ja Eesti õigusele

Eelnõu on valmistatud ette kooskõlas ühissätete määrusega (EL) 2021/1060 ning perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadusega.

5. Eelnõu mõju

Eelnõuga heaks kiidetava rakenduskava EL toetuse maht on 3 369 336 786 eurot, riigi panus 1 801 160 817 eurot, kogusumma 5 170 497 603 eurot. Eelnõuga heaks kiidetava rakenduskava EL toetuse maht jääb samaks, kuid riigi (avalik ja erasektor koos) panus suureneb 5 717 825 euro võrra ning kaasrahastamise määr jääb samaks. Muudatus tuleneb poliitikaeesmärk „Nutikam Eesti“ prioriteedi „Nutikam Eesti“ ja poliitikaeesmärk „Õiglane üleminek“ sisemistest eelarvelistest ümbertõstetest, kus muutub liikmesriigi osalus.

6. Eelnõust tulenevad kulutused ja eeldatavad tulud

Eelnõuga heaks kiidetava rakenduskava maht on muudatuse järel 5 717 825 euro võrra suurem (ca 0,11%). Riigieelarvele mõju puudub.

7. Eelnõu jõustumine

Vabariigi Valitsuse kinnitamise järel esitab Rahandusministeerium rakenduskava Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Muudatused on Euroopa Komisjoniga mitteametlikult läbi räägitud. Ühissätete määruse artikkel 40 lõike 2 punkt d kohaselt nõutav rakenduskava seirekomisjoni (kirjalik) hääletus rakenduskava muudatuste heakskiitmiseks eelnes valitsuses kinnitamisele 7-17 märts 2025.